Pealinna Teataja

Päewaleht.

1917. a. tellimiſe hind poſtiga:

12 k. p. 9 r. k.	8 k. p. 6 r. 40 k.	4 k. p. 3 r. 60 k.
11 „ „ 8 „ 40 „	7 „ „ 5 „ 70 „	3 „ „ 2 „ 80 „
10 „ „ 7 „ 80 „	6 „ „ 4 „ 90 „	2 „ „ 2 „ — „
9 „ „ 7 „ 10 „	5 „ „ 4 „ 30 „	1 „ „ 1 „ — „

Wäljamaale aaſtas 18 r.
T.-lida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni.
Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs üles anda.

Uut kaastööd wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs ligi olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſt mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 5 kop.

Kuulutuſte hind nonpareille-rida 30 kop. 4 küljel, lehe eesotſas 1 rbl. Kuulutuſi, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 waſtu. Kuulutuſte waſtuwõtmine aga üleüldſe lõpetatakſe talituſes kell 5.

№ 29 (659). Petrogradis, laupäewal 4. (17.) weebruaril. 1917.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja ſtaabiſt.

Lääne wäerind.

Waenlaſe tormijooks meie wäeoſade peale, Kabarowtſe külaſt lõuna pool, Solotſhewiſt lõuna-hommiku pool, milleſt eilaſtes teadetes nimetatud, löödi tagaſi.

Rumenia wäerind.

Tulewahetus.

Kaukaſia wäerind.

Muutuſeta.

Lääne ſõjawäli.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 2. weebr.

Meie pealetungimiſte ajal Champagnes ſaime meie 26 wangi, nende hulgas on üks ohwitſer.

Waenlaſe ſuurtükiwägi, millele meie energiliſelt waſtaſime, awas meie ſeiſukoha peale Maiſon-de-Champagni piirkonnas ägeda tule.

Maaſi paremal kaldal oli kaunis tugew ſuurtükiwõitlus Gordamone ja Vaux piirkonnas. Sakslaſte katſe meie eelkaewiku peale tungida löödi meie tulega tagaſi.

Lotharingis awas meie ſuurtükiwägi waenlaſe kindluſtuſte peale häwitawa tule.

Eila laſti Maaſi jõel, Beaumone ſihil meie ſuurtükiwäe poolt waenlaſe aeroplan alla.

Belgia ametlik teadaanne.

Havres, 2. weebr.

Kahes kohas Dixmudeſt lõuna pool katſuſid Sakſa wäeoſad häkitſelt Belgia ſeiſukohtade peale Iſeril tungida.

Waenlane löödi Belgia püſſi- ja ſuurtükitulega tagaſi.

Päewal oli igal pool Belgia wäerinnal ſuurtükiwõitlus.

Balkanil.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 2. weebr.

Waſtutormijookſuga kõrguſtiku „1050" waſtu läks itallaſtel korda kõiki oma kaewikuid tagaſi wõita, mis hiljuti waenlaſe kätte jäid.

Waenlaſe waſtutormijooks löödi täitſa tagaſi. Waenlaſe kaotuſed on ſuured.

Mujal wäerinnal on ſuurtüki tulewahetus.

Mereſõda.

London, 2. weebr.

Wiimaſe öö-päewa jookſul laſti järgmiſed laewad põhja: Amerika aurulaew „Lambert" ja Briti traulerid „Dale" ja „Barnsley".

Sardiniaſt teatatakſe 1. weebr. Põhja-Amerika aurulaew „Lyman M. Lam" põrkas teel waenlaſe weealuſe paadiga kokku, kes tule awas. Laewal ſüttis tulekahju ja laew wajus põhja. 10 inimeſt, nende hulgas 8 ameriklaſt jõudſid kaldale.

Paris, 1. weebr.

Norra aurulaew „Esſen" laſti Sakſa weealuſe paadi poolt põhja. Laewamehed päästeti ära.

Sõja ülewaade.

Wiimaſeſt ſtaabi teadaandmiſeſt on näha, et Solotſhewi ſihis ainult üks „ſõja juhtumine" ette on tulnud. Kabarowtſe küla juures tungis waenlane wenelaſte kallale. Sborowi ümbruskond on wõitluſepidamiſes õige tähtis, ſeſt et ta otſe Lwowi tee peal ſeiſab. Seda paika püüdſid nii hästi wenelaſed kui ſakslaſed oma kätte ſaada. Ka ennemalt on Kabarowtſe küla juures kokkupõrkamiſi olnud. Waenlane püüdis mitu korda Sborowi jaama ära wõtta, et ſiis parem oleks oma wägeſid korraldada ja põhja ning lõuna poole uuſi kallaletungimiſi juhtida. Millega wõitlus ſeal õieti lõpeb, on raske ette ütelda.

Italia wäerinnal on waenlane tugewamaks läinud.

Elawus Riia wäerinnal on raugenud. Wõib muidugi arwata, et wõitluſed warſti jälle endiſe ägeduſega algawad. Waenlane kindluſtab ſiin hoolega oma uuſi ſeiſukohti ja walmiſtab ennaſt edaſpidiſte kallaletungimiſte waſtu.

Waenlaſe ſõjawäge on Riia tuleliini paremal tiiwal nüüd märkſa rohkem, kui pealetungimiſe algul, 23. detſembril 1916. aaſtal.

Teiſte liitlaſte wäerinnal on ſeiſukord endine. Ainult Makedoniaſſe on bulgarlaſed ſuurel hulgal kogunud. Bulgarlaſi olla 300 tuhat koos ja neil olewat ülesandeks Salonikit ära wõtta.

Pealinnas, 4. weebruaril 1917.

Pealinna Eeſti ſeltskonna liikmete meeli hoiab ärewil päewakorral ſeiſew uute aſutuſte, Eeſti teatri ja Eeſti keſkkooli, nimelt wiimaſe, loomine. Et tarwidus mõlema aſutuſe järele tõeſti elaw on, tunniſtab rohke oſawõtmine kooſolekuteſt ja mõttewahetuſeſt ajalehe weergudel. Põnewam ja ſügawamale lõikawam on igatahes Eeſti keſkkooli küſimus, mille järele tarwidus pealinnas peaaegu waluſaks on kaswanud.

Nagu ſarnaſe tähtſa aſja juures aruſaadaw, on mõttelahkuminekud ſelle ſuhtes möödapääſematud. Keſkkool peab õige paljude tarwiduſtele waſtama, ſellepäraſt loewad ka paljud endid õiguſtatud olewat oma nõudmiſi ſiin täies ulatuſes awaldama ja ka, kui wõimalik, makſma panna. Mõttewahetuſes lahkuminewate waadete üle rääkitakſe ſagedaſti ükſteiſeſt mööda, libiſetakſe teiſele pinnale ja weheldakſe warjude waſtu, mis kohutawatena näiwad, kuna ägeduſes wahest peaplaanile nihkub iſik, aſi aga warju jääb.

Ajalehe juhtkirjas ei ole koht ühe ehk teiſe poolt rääkiwate wäidete ettetoomiſeks. Käeſolewa kirjutuſe õige wähenõudew ſiht oleks aſja ümber kogunud iſikutele katſuda meeletuletada aſja ennaſt, mis ſuur küllalt ſelleks on, et tema päraſt mõnda iſiklist waadet ohwerdada. Mis peaaſi aga, wäideldagu rahulikult, faktidega ja kindlate arwudega. Keſkkooli waluſam küſimus on emakeel õpetuſekeelena. Selle waſtaſte mõjuwam wäide on, et emakeelne õpekeel pealinnas poolehoidjaid ei leia ja iluſale ettewõttele alguſeſt peale ſurmakell löödud. Emakeele poolehoidjate ülesandeks jääb ſeda wäidet ankeedil ſaadud arwudega ümberlükkata, tema waſtaſtel aga erapoolſe ankeediga ſeda tõendada. Kõige parem oleks, kui ankeedi toimepanemine uſaldataks õigluſe ja erapooletuſega tuntud aſutuſe ehk iſiku kätte. Sõnadega wehklemine ei wii kaugele, waid ainult wõidab, kes oma waſtaſe ülekarjub: arwud, kui nad erapooletult kujutud, räägiwad iſe eneſte eeſt.

Uſume, et kõik pealinna Eeſti ſeltskonna liikuwamad jõud aruſaamiſele on jõudnud meie hädaliſemateſt puuduſteſt ja tarwiduſteſt, uſume ka, et igaüks walmis on kaaſa tõmbama ettewõttele, unuſtades iſikluſt ja tunniſtades oma waſtaſte waateid, niikaua kui need on auſad ja mitte tingitud halaſti omakaſuſt.

Mis aga kõige tähtſam on: meie pilk olgu juhitud oludeſt kõrgemale. Nõrk on end ümbritſewate olude produkt, tugew loob olud oma tahtmiſe kohaſelt ehk mõiſtab end wähemalt nii ſeada, et tal ohwrite alamääraga nõudmiſte ülemäära kätte ſaada. Meie, eeſtlaſed oleme ſiiamaani igalpool ainult alamääraga leppinud, ſõandagem kordki kätt ſirutada ülemäära järele.

Ajakirjandus.

Wikatid.

„Tallinna Teatajas" ſeletatakſe, et eeſtlaſel ſugugi äriwaimu ega tarwilikku ettenägemiſt ja aruſaamiſt pole. Eeſtlane talitab igalpool, nagu Eeſti põllumees wikatitega.

> Kui Eeſti põllumees oma poja wõi karjaſe heinaniitmiſt õppima paneb, ſiis annab tema õppijale kõige wiletſema wikati kätte. Tema teeb ſeda oma teades wäga mõiſtlikult ja kokkuhoidlikult. Õppija wõib ju hea wikati waſtu kiwi lüüa, wõi ta kännakaſſe wõi puujuurika taha kihutada, nii et tal kand katteb. Teeb ta ſeda aga kõlbmata wikatiga, ſiis tehku. Selleſt ei ole kahju.

Selleſarnaſid nähtuſi tuleb elus igalpool ette.

> See näitus on meie põllumeeste eluſt wõetud. Kui aga ringi waadata, ükskõik misſuguſel tööwäljal, ſiis näeme ſedaſama lugu korduwat, ainult teiſtſuguſemate tööriiſtade juures, ja ſellepäraſt teiſemal kujul. See on niiſugune iſeloomulik joon meie inimeſtel, et ſeda iſegi ſeal wõib märgata, kus mõtlewad inimeſed on. Ja mitte ainult õppijale ei anta armetu tööriiſt kätte, waid ka õppinutele. Selles aſjas oſatakſe wäga kokkuhoidlik olla, ilma et aru ſaadaks, et ſee kõige ſõgedam kokkuhoidmiſe-wiis on. Otſe aruſaamata on, kuidas ometi ſeda ei oſata mõelda ja tunda, et hea tööriiſtaga hea töö tehakſe ja tegija kõike oma wõimiſt töötamiſel olewa aſja peale wõib koondada, kuna ta wiletſate tööriiſtadega kui niiſuguſtega peab wõitlema, töö halwem tuleb, ſeda wähem tehakſe ja ta ſel wiiſil kolm korda kallimaks läheb.

* * *

Mis ſee on?

Tartus ei ole leiba. Rukkijahu on niiſama hästi kui otſas.

Wiljandis ja Wõrus antakſe leiba kaartide järele piiratud määral.

Riias makſab kartuliwakk 10 rubla.

Ja nii edaſi, ja nii edaſi, ja nii edaſi.

„Tallinna Teataja" kirjutab ſelleſt kõigeſt:

> Aſi on ju iſeeneſeſt aruſaadaw. Maaomawalitſus, terwe maa hea käekäik on rüütlimõiſade omanikkude kätte jäetud.
>
> Meie oleme ammu ning mitmel korral rõhutanud, et terwe kubermangu hea käekäigu wäikeſe, piiratud mõiſnikkude klaſſi kätte edaſpidi jätmine ſuur eksitus on.
>
> Eeſti ning Läti rahwaſt on ſarnaſtel tarbadel ikka ja alati ainult igaſuguſte lubamiſtega waigiſtatud, on mõnikümmend aaſtat aina materjali korjatud ning uuenduſt lubatud, ſiis kogutud materjali läbi töötama ning täiendama hakatud. Ja kaugemale ei ſaada ega ſaada.

Seiſukorra pääſtmiſeks ei mõiſta „Tallinna Teataja" muud ſoowitada, kui et jäetagu ſakſad pukki ja pandagu Eeſti ſeltskond nende juhatuſe all tööle.

> On ſakslaſte eneſte hulgas tööjõuduſid wähe, ſiis katſutagu teiſteſt rahwasteſt tegelaſi appi, pandagu inimeſed palga eeſt ametiſſe, tõmmatagu terwe ſeltskond tööle. Kuid ei. Seda ei tehta ega mõeldagi teha. Üksnes Eeſtimaa rüütelkond on ajakirjanduſe pealekäimiſel paar ſedalaadi ſammu teinud.

Oleks õige pentſik, kui Eeſti ajakirjandus rüütelkonna kaitſeja „Tallinna Teataja" pealkäimiſel ſammuſid teeks.

Wäljamaa.

Amerika ja Sakſamaa tüli oodataw lõpp.

Nagu „Chicago Daily News" kuuleb, olewat loota, et lähemal ajal Ühisriikide ja Sakſamaa tülile rahulik lõpp järgneb. Seda olewat enam-wähem kindlaſti loota, ſelle peale waatamata, et Ühisriikide ſaadik Gerard Berliniſt ära ſõitis. Et Ühisriigid oma nõudmiſt waewalt jõuga toetada olekſid ſuutnud, kuna Sakſamaa teiſelt poolt lubas Amerika reiſijatelaewade waſtu järeleandlik olla (kuigi ta weealuſeſt ſõjaſt taganeda ei lubanud), ſiis wõis ka loota, et tüli rahulikul teel ära õiendatakſe. Selle lootuſe täienduſena ilmub „Berlingske Tidende" ſõnum, et Sakſamaa ſaadik Ühisriikides, kr. Bernstorf, ſeni Amerikaſt pole ära ſõitnud. Seega loodab ſiis Sakſamaa ka omalt poolt tüli rahulikul teel lõpetada.

Rootſi walitſus Sakſa alamate kaitſe Wenemaal oma peale wõtnud.

Kui 1914. aaſtal ſõda algas, wõttis Amerika Sakſa alamate huwide kaitſemiſe Wenemaal oma peale. Nüüd, kus Ühisriigid Sakſamaaga diplomatiliſed läbikäimiſed lõpetaſid, ſattus Ühisriikide ſaatkond pealinnas täbaraſſe ſeiſukorda: Wilſon lõpetab Sakſamaaga läbikäimiſe, kuna Ühisriikide ſaatkond Wenemaal Sakſa alamate huwide eeſt endiſt wiiſi hoolitſema pidi. Lõpuks tuli Ühisriikide walitſuſelt teadaanne, et ſaatkond Sakſa alamate huwide kaitſemiſe maha peab panema. Nüüd teatab Rootſi walitſus ametlikult, et ta Sakſa alamate huwide kaitſemiſe Wenemaal oma peale on wõtnud.

Kui palju on Sakſa weealuſed paadid kaubalaewu põhja laſknud?

Prantſuſe ajaleht „Journal des Debats" arutab Sakſamaa poolt uuendatud weealuſe ſõja tagajärgi ja leiab et ſeni 72 kaubalaewa põhja on laſtud. Ajaleht leiab, et weealuſe ſõja uuendamiſe läbi rohkem erapooletud riigid on kannatanud, kui liitriigid. Edaſi leiab ajaleht, et kuigi Sakſa weealuſed paadid praegu kahju ſünnitada ſuudawad, nende poolt ſünnitatud hädaoht ainult ajutine on. Seſt nõrga ehituſega weealuſed paadid nõuawad 5—6 nädala järgi paranduſt ja madruſed puhkuſt. Siis wõib Sakſamaa oma töö tagajärgi kokkuwõtta ja näha, et ta midagi otſuſewõimulik pole ſuutnud korda ſaata.

Prantſuſe walitſus

otſustas riigipangale õiguſt anda uut paberiraha 3 miljardi frangi ſuuruſes wälja anda. 1916. aaſta 2. mai käſukirjaga tõuſis riigipanga wäljalaske õigus 28 miljardini; uue käſukirjaga kerkib ſee järjelikult 31 miljardi frangini.

Inglismaa walitſus ſõekaewanduſed oma kätte wõtnud.

Inglismaa walitſus teatab ametlikult, et kaubanduſeminiſterium ſõja keſtwuſeks kõik ſõekaewanduſed oma käſutada wõtab.

Soome.

Eesti algkool Helſingiſſe.

Nii kaugele oleme wiimaks meie Helſingi eeſtlaſed jõudnud, et tulewikus oma emakeelſe kooli awamiſt wõime loota, mida me kõik ſuure igatſuſega nii kaua oleme pidanud ootama. — Siiamaani, kus Helſingis eeſtlaſi, nii öelda, käputäis oli, ei tuntud ka ſuurt wajaduſt ſelleſarnaſe õpeaſutuſe järele. Praeguſel ajal on aga asjaolud ſellepooleſt hoopis teiſe kuju omandanud: eeſtlaste arw on ſuureſt kaswanud ja ſellega ühes ka tarwidus oma emakeelſe kooli järele.

Et kuidagi wiiſi praeguſeaja nõuetele waſtu tulla, ſeks awas üleminewal aaſtal kohalik Eeſti Hariduſe ſelts õhtukooli oma ruumides, mis kuni tänini töötab. Selle kooli eesmärgiks on wõimalikuks teha, et üks oſagi laste wanemaid wõiks oma lapſi kooli ſaata, kus nad, enne kui muu rahwa koolidesſe ſiſſe aſtuwad, oma emakeeles wähemalt lugema ja kirjutama õppikſid. Aruſaadaw, et ſee õhtukool weel poolki neid ülesandeid ei ſuuda täita, mis ühel tõſiſel rahwakoolil täita tuleks.

Helſingiſſe Eeſti algkool mõlemaſt ſooſt laste jaoks elule kutſuda, — ſelleſt küſimuſeſt on kohalik Eeſti Hariduſe ſelts wiimaſel ajal ſüdilt kinni hakkanud. Wiimaſel ſeltſi peakoosolekul tuli ta ka arutamiſe alla.

Kahjuks ei ole ſeltſil kuſagilt poolt abi ega toetuſt kooli awamiſeks oodata; puuduwad helded käed, nagu mujal, kes rahaliſeſt küljeſt aitakſid ſeda ettewõtet toetada. Ainukeſteks ſeltſi ſiſſetuleku allikateks on ſiiamaani ka piduõhtud olnud, mille puhtaſt ülejääkideſt ſelts igakord wäikeſe ſummakeſe kawatſetawa kooli heaks kõrwale on pannud. Siiamaani on niiſuguſe korralduſe läbi ligi 1000 marka hoiule pandud, ja jääb ainult ſoowida, et ſee ſumma tulewikus mitmekordſeks kaswaks.

Sellepäraſt Helſingi eeſtlaſed, kellel meie emakeelſe kooli aſi kahe ſilma wahele on jäänud, ja kellel mitte ükskõik ei ole, kus tema laps õpetuſt ſaab, kas muu rahwa koolis, ehk omas emakeelſes. Ühinegem kõik Helſingi Eeſti Hariduſe ſeltſi ümber, kus ſelle kooli aſutamiſe mõte päewawalgele ilmus! Pangem igaüks omad käed adra külge ja awitagem nii palju, kui kellegil ſee wõimalik on, et me oma kooli ſaaks! Kõige paremaks wõimaluſeks oma kaasabi ſelle ettewõtte heaks pakkuda on, kui kõik ühiſelt ſeltſi toimepandawateſt piduõhtuteſt oſa wõtaks, ſeſt ſellega ühes ſuurendame ka tulewaſele koolile tarwisminewat kapitali. Kui me ükskord Helſingiſſe oma kooli ſaame, ja meil enam tarwis ei ole teiste koolidesſe oma lapſi ſaata, ſiis wõib igaüks öelda, et ka tema on oma waewa ja tööga emakeelſe kooli elulekutſumiſt awitanud. —pe—

Kodumaa.

Tartu ilma leiwata.

Tartus on leib otſas. Juure wedada ei ſaa lähemal ajal raudteede kaudu midagi, ſeſt et oſalt ſeda raudtee ſõiduplaan ei luba ja oſalt waguniſi igalajal ſaada pole.

Tartus on 75.000 inimeſt. „Poſt." teatab, et linnas lähemal ajal wiſt leiwa kaardiſüsteem makſma tuleb panna, mille järele igale linna elanikule päewas 1 nael leiba antakſe.

Et juurewedu kaugemalt takiſtatud, ſiis peab kohalik maakond Tartu linnale leiba muretſema. Toiduainete muretſemiſe wolinik tahab Tartu maakonna mõiſadeſt ja taludeſt 30.000 puuda rukkid — kindlate hindade järele kõige rohkem 2 rbl. 20 kop. puud — ſunni wiiſil wõtta. Sarnane abinõu jääb aga tarwituſele wõtmata, kui mõiſa omanikud ja waldade eſitajad kõige hiljem 5. weebruariks kindla tõotuſe annawad, et nad wilja wabatahtlikult müüwad. Ei tule aga ſeda tõotuſt wõi ei ole eſimene wiljaſaadetus 8. weebruaril weel Tartus, ſiis tuleb wilja wõtmine ſunniwiiſil.

5. weebruariks on määratud waldade aſemikkude nõupidamine.

Kodumaa põllutöö kitſikuſe kõrwaldamiſeks.

Põhja-Balti Keſkkomitee üleskutſe.

Sõjaaja erakordiste olude tagajärjel on meie kodumaal tööjõudude puuduſeſt põllu tööle tänawu otſe kitſikuſe hädaohtu karta. Pea kõik aaſtakäigud mõlema liigi maakaitſewäelisteſt ja nooremad aastakäigud walgepileti meesteſt on ſõjateeniſtusſe kutſutud. Mitmeſuguſed kroonu tööd on pea kõik muud töövõimſad mehed oma poole tõmmanud. Nii on Keiſer Peeter Suure kindluſe ehituſetöö ehk jälle kroonu meiſareiumiſed oma paremate palgaolude tagajärjel ja teatawate eesõigustega palju kümneid töövõimuliſi mehi tööpõllult ära wiinud. Juba minewal ſügiſel oli meie maal ſuurt põllutööliste puuduſt tunda. Wiljakoriſtamine ja peksmine, kui ka muud põllutööd jäid ſelle tagajärjel hiljaks. Wiimaſte kuude jookſul ei leita iſegi kõige kallima taſu eeſt enam inimeſi, et tarwilikku oſa küttepuid linnadesſe wedada.

See kõik annab kahtlemata ſelget tunnistuſt, et kodumaa põllutööd käeſolewal aaſtal tööjõu puuduſel tõſine hädaoht ja kitſikus ähwardab, kui mitte erakorraliſi teid ei leita, mis weel järelejäänud tööjõudusid ja tehnika-abinõuſid, wõimalikult ſuure wiljakuſega liikuma paneksid.

Ähwardawa põllutöö-kitſikuſe korral jattuks kogu meie kodumaa kirjeldamata wiletſusſe. Meid ootaks täielik leiwa ja teiste hädalikkude toiduainete puudus. Sõjawäe ſeljatagune langeks tõſiſesſe korralageduſſe.

Sarnaſt tõſiſt ſeiſukorda läbi harutates jõudſid minewa aaſta lõpul maakondade aſemikud Põhja-Balti keſkkomitee koosolekul Tallinnas ühemeelſele otſuſele, et kõigepealt hädaſti tarwis on tööjõudu kodumaa põllutöös ſuurendada. Seks oleks Keſkkomitee koosoleku arwamiſel tarwilik, et põllutööle neid mehi tagaſi ſaaks, kes wanemate aaſtakäikude maakaitſewäelistena, kui ka walgepiletimeestena oſalt juba ſiis wäeteeniſtusſe läkſid, kui needſamad aastakäigud pealinnas ja Siſewenemaal weel ſiſſekutſumiſe alla ei käinud. Ühtlaſi tunnistas Põhja-Balti maakondade aſemikkude koosolek, et tarwis on olewaid põllutöömaſinaid terwel kodumaal külade ehk wähemate piirkondade kaupa iſeäralistesſe laenupunktidesſe kokku koguda ja kindlaſti korraldada, et ſiis maſinate ja paremate riistade abil külwitöid, wiljakoriſtuſt, peksmiſt jne. wõimalikult hea tagajärjega toimetada.

Sarnaſeid abinõuſid arwati põllutöö-kitſikuſe ärahoidmiſeks juba ſellepäraſt tarwilikuks, et praeguſel ajal uute maſinate ja põllutööriistade muretſemine ſuuremal mõõdul koguni wõimata on.

Edaſi tunnistati koosolekul, et ainukene korraldus, kes ſarnaſt ſuurt tööd põllutööriistade ja maſinate kogumiſes oma peale wõtta wõiks, terwel kodumaal ükſi Põhja-Balti Komitee on, kellel oma kohalikud korralduſed kõigis maakondades, kihelkondades ja waldades on, keda tarwiduſt mööda hoogſalt tööle wõib ſeada.

Nende korralduste abil tulewad Põhja-Balti Keſkkomitee juhatuſel kõik käepäraſt olewad jõud kodumaa talupidamistes tööle panna, kõik tarwiliſed põllutöö-maſinad ja põllutööriistad tulewad asjatundlikkude põllumeeste juhatuſel ära tarwitada.

Ükſikute maakondade eſitajate nõupidamiſel antud juhtmõtete järele kawatſes Põhja-Balti Keſkkomitee juhatus mõtet õhutama hakata, et igas külas üle terwe kodumaa katſutaks põllutööriistade ja maſinate laenupunkta aſutada, mille omanikud era-lepingu järele ümbruskonna taludes oma maſinatega aitakſid tööd teha.

Warſti ſelgus aga, et põllutöömaſinate eralaenu-punktide ſaatus kindluſeta on. Seſt nende juhtiſid wõiks lipukutſe kergesti töölt ära wiia. Tarwis oli kuju leida, mis põllutööriistade ja maſinate laenu-punktide ſaatuſt paremini kindlustaks.

Nii töötati ſiis kodumaa põllutööriistade ja maſinate laenu-punktide korralduſe asjus järgmine kawa wälja, mis jaanuarikuul Balti põllutööwalitſuſe kaudu põllutööminiſteriumile ette pandi, et miniſterium kawatſuſt toetaks:

1) Igas wallas jääb Põhja-Balti Täideſaatwa Komiſjoni hooleks oma Kihelkonna-komitee toetuſel ja Maakonna-komitee antud juhatuſel wallas olewate põllutöömaſinate omanikkudega kokku leppida, et need oma põllutööriistad ja maſinad kindlaksmääratud taſu eeſt Täideſaatwale Komiſjonile ajutiſelt tarwitada annawad.

Selle juures peab üleüldine määrus makſma, et laenatud põllutööriistadega ja maſinatega kõigepealt nende omaniku põllutööd ära tehakſe, ja alles ſiis teiſtele majapidamistele kindlaks määratud järjekorras appi minnakſe.

2) Põllutööriistad ja maſinad kogutakſe teatawatesſe ühiskondlikkudesſe laenu-punktidesſe ükſikute külade wõi piirkondade kaupa, mille piirid ette ära määratud peawad olema. See juures tuleb wabatahtlikult nende peredega kokku leppida, kelle majapidamistes maſinad peawad töötama.

3) Laenu-punktide juhatus antakſe Täideſaatwa Komiſjoni poolt ühele maſina-omanikkudeſt, kes õiglaſe taſu eeſt Täideſaatwa Komiſjoni aſemikkude walwe all töötab.

Kui maſinad töötamiſe tagajärjel rikki lähewad, ilma et ſelles ükſik iſik ſüüdi oleks, ſiis parandatakſe rikked nende majapidamiste ühiſel kulul ära, kelle heaks maſinad töötamas olnud.

4) Käeſolewa 1917. a. põllutööde lõpetamiſe järele lõpetawad ka laenu-punktid oma tegewuſe ära.

5) P.-Balti Komitee põllutöömaſinate laenu-punktide juhatajate jaoks peawad kohalikud Maakonna-komiteed Põhja-Balti Keſkkomitee abil tarbekorral ſõjateeniſtuſeſt wabaſtamiſeks ajapikenduſt muretſema, wähemalt kuni kõigi tänawuste põllutööde lõpetamiſeni.

6) Põhja-Balti Keſkkomitee töötab Maakonna-komitee aſemikkude oſawõtmiſel lähemalt täieliku juhatuſekirja wälja, mis Komitee kohalikkudele korraldustele kätte ſaadetakſe. Keſkkomiteele jääb põhjuskirja nõudel üleüldine juhatus oma kohalikkude korralduste kohta,

Kõik ettewalmistuſe tööd tulewad ära teha, enne kui kewadiſed põllutööd algawad.

Kõigepealt peawad nüüd igas wallas Täideſaatwad Komiſjonid endid walmis ſeadma, et igaüks neiſt oma piirides põllutöömaſinate laenu-punktid käima wõikſid panna.

Seks peawad Täideſaatwad Komiſjonid igas wallas wõimalikult pea kokku aſtuma, et eneſtele tubliideſt meesteſt juhatuſt walida, kui ſeniſed juhatajad ſõjakohustuſe päraſt waheſt on lahkunud.

Täideſaatwad Komiſjonid waadaku ſelle pääle, et neil liikmeid igaſt külakonnaſt ehk piirkonnaſt oleks, kes ſeal nende aſemikkudena tegewad oleksid. Kus ſeniſed liikmed ära ſõtta läinud, ſääl walitagu järeljäänud meeste, ehk aga iſeſeiswate naisterahwaste hulgaſt uued liikmed.

Täideſaatwate Komiſjonide korraldamiſeks ja töövalmis-ſeadmiſeks waldades peawad Maakonna-komiteed kohalikkude Kihelkonna-komiteede kaasabil wiibimata ſammuſid aſtuma.

Uhtlaſi palub Keſkkomitee kõiki wallawalitſuſi ja nende tegelaſi wallawanemaga ja wallakirjutajaga eesotſas omalt poolt kaaſa aidata, et igas wallas Täideſaatew Komiſjon teguwalmis oleks. Wäga ſoowitaw ja tarwilik oleks, et wallawalitſuſe tegelaſed Komiſjoni tööſt liikmetena oſa wõtakſid, kuhu ühtlaſi tööle weel kõik muud kohalikud tegelaſed tulewad kutſuda, kes wallaomawalitſuſeſt kõrwal ſeiſawad.

Kus Täideſaatwad Komiſjonid töövalmis on, ſääl tuleb neil põllutöö maſinate ja paremate riistade omanikkudega läbirääkimiſſe aſtuda, et maſinate laenu-punkta igaſſe külakonda käima panna.

Kui korda läheb kodumaa põllutööle weel wäljaſt tööjõudu ſaada, milleks P.-Balti Keſkkomitee ſammuſid aſtub, ſiis tuleb Täideſaatwatel Komiſjonidel uuſi ülesandeid meie põllutöö kitſikuſe kõrwaldamiſeks weel juure.

Nagu Põhja-Balti Komitee kohalikka korralduſi ka muidu weel mitmed tähtſad ülesanded ootamas on, milleſt Keſkkomitee warſti kõikidele teatab.

Nii ſiis: Põhja-Balti Täideſaatwad Komiſjonid kõigis waldades terwel kodumaal töö-walmis!

Tartus, 1. weebruaril 1917.
Põhja-Balti Keſkkomitee nimel.
juhataja **J. Tõnisſon**.
asjaajaja: **L. Neumann.**

Pealinna teated.

„Kalewi" ſeltſi poolt toimepandawa ſpordi piduõhtu peale täna õhtu Pollaki kurſuste ſaalis (Galernaja, 33) juhime lugejate tähelepanekut.

Piduõhtul esineb peaasjalikult turnigrupe hr. G. Pets'i juhatuſel. Seniſtel ülesaſtumiſtel on grupele publikumi poolt elaw kiitus oſaks jäänud. Tänane õhtu on ühtlaſi ſeltſi gümnaſtika ja turnioſakonna juhataja hr. G. Pets'i 10. aaſtaſe ſpordi tegewuſe auõhtu. Jubilar töötas kauemat aega Tartu ſeltſides gümnaſtika juhatajana ja leidis ſeal elawat kiituſt. „Kalewis" lühikeſt aega töötades on ta tähendatud oſakonna eeskujulikult wälja õpetanud, nii et etteaſtumiſe kordamineks peale lootma wõib jääda.

Pidu algus on kell ½7 õhtul, lõpuks on tants. M.

Petr. Karsk.-ſ. „Ustawuſe" kõneõhtu. Ühistegewusline liikumine on Wenemaal wiimaſte aaſtate jookſul ſuure hooga edenenud, iſeäranis on kaubatarwitajate ühiſuste ja nende keſkühiſuste kaswamine waranduslikult ja arwuliſelt kiireſti edaſi läinud. Et ſelleſt liikumiſeſt ſelgemat pilti anda, korraldab Petr. Karskuſe ſelts „Ustawus" Jekaterinhofi pr. nr. 24, pühap. 5. weebr. kell 5 p. l. kõne koosoleku. Kõne aineks on „Ühistegewusline liikumine Wenemaal". Elaw oſawõtmine koosolekuſt ſoowitaw. P.

Akt pſüko-neurologia inſtitudis. 2. weebr. oli pſüko-neurologia inſtitudis aaſtapäew, kus aru anti inſtitudi ſeiſukorraſt.

Läinud aaſtal ſai inſtitut hariduſeminiſtri krahw Ignatjewi käeſt uue põhjuskirja ja ülikooli nimetuſe.

Inſtitudi kohta käiwad arwustikuliſed teated näitawad, et aſutuſes õpetuſt annawad 68 profesſori, 59 õpetuſeandjat, 4 lektori, 9 prosektori, 80 asſiſtenti j. t. 1916. a. ſügiſel wõeti inſtituti waſtu 1650 õpil. 1-ſeks jaan. 1916. oli inſtitutis 4562 õpilaſt, 1917. a. 1-ſeks jaan. aga juba 6212 õpilaſt. ½ kõigiſt õpilasteſt on naisterahwad.

Korterite puudus õpilaste keſkel. Kõrgemate õpeaſutuste õpilastele annab korterite ja tubade puudus end wäga kibedalt tunda. Kõrgemate naiskurſuste õpilaste abiandmiſe ſelts pöörab ſellepäraſt palwega kõikide poole, kel waba ruum ära on anda, ſelleſt kurſustele teatada, W. S. 10 joon nr. 33.

Kala ja liha jaotamine kauplejatele. Eila tehti kõigile pealinna turgudel kauplejatele ettepanek oma eſitajaid walida ühiſele koosolekule, kus arutuſele tuleb ſuurema kalaſaadetuſe jaotamine, mis lähemal ajal kohale jõuab. Koosolekul määratakſe ka hinnad kindlaks

Muuſika.

Eila hommikul oli Maria teatris A. Zilotti poolt toimepandawa 8 kontſerdi peaproow, mille eeskawa ſiſaldas peale J. Strawinski muinasjutt-baleti „Tulelinnu" ſüiti ja K. Schimanowski wiiuli kontſerdi Soome heliloojate E. Melartini ja J. Sibeliuſe tooteid. Melartin pidi eſitatud olema pikema lüüriliſe ſüitiga ja kolme lauluga (lauljanna Liljebladti ettekanne), Sibelius balladiga „Farmani mõrja" (laul orkeſtri ſaatel — ſeeſama Liljebladti) ja „Tuonela luigega." Liljebladti ilmumatuſe päraſt langeb teine eeskawa pool wälja, mille aſemel Zilotti Liszti

„Danſe macabre," ja Schubert-Liſzti „Fantaſia" klaweril ette kannab. Nii ſiſaldas ſiis eſimene eeskawa oſa peale Strawinski „Tulelinnu" Melartini lüüriliſe ſüiti „Impressions belgiques" ja Sibeliuſe ſümfoniliſe pildi „Tuonela luik." „Impressions belgiques" (Belgia muljed), Melartini uus teos, ſilmab kompoſitori enda juhatuſel eſimeſt korda kuulajaid awaldades Belgia kurbluſtriliſt ſaatuſt. Läbi ſõjakuſe apologia (eſimene oſa) jõuab teine oſa üksikutele tõusmispüüetele, mis kolmandas oſas meeleheitlikkuſe päewawalgele heidab. Süit lõpeb wiimaſes oſas aſuliſe tagaſihoidliku palwega, täis ülewat lootuſt. Melartin on uues teoſes ſüünud Beethoweni teemiſügawuſe efſektiliſe orkeſtri käſitusega, mis ſüitile mõjuwama wäljenduſe ſuudab luua. Kuid ſeejuures on Melartin kaugel ſelleſt pathoſeſt, mis Sibeliuſt iſeloomuſtab, ja mida Wene muuſikaringkond tema eitawaks omanduſeks tunnistab. Melartin käſitab teemi tagaſihoidliku ſoojuſega, mis wirtuoſliſt orkeſtreerimiſt pealetükkiwaks ei laſe muutuda. Kõigi ſelle kõrwal tõuſeb peakohale melodia, mis ka tehniliſtes oſades oma tähtſuſt ei kaota. Melodia kawakindlus tõuſis peakohale teiſes ja iſeäranis wiimaſes oſas, kus ta liiritukellade kaebehelidega ühte ſulab. Seepäraſt awaldawad nimetatud oſad ka rohkem ſubjektiwſet wõimaluſt maitſemiſeks. Melartini juhatamiſewiis aſtub käſikäes melodiaga, mis meenutab wirtuoſliſe orkeſtreerimiſe.

Sibeliuſe ſümfoniline pilt „Tuonela luik," mis heliloója üks waremaiſt tööſt, peaasjalikult Wagneri mõjul („Lohengrin," peaasjalikult aga „Parſiwal") ſündinud, leiab Ziloti käſituſel omapäraſt wäljenduſt, rohkem tagaſihoidlikku, kui ſeda Sibeliuſeſt harjunud oled lootma. Rahwaſt oli ettekandel rohkem kui ſeni.

A. A.

Wastuſeks iſand Karl Luts'ule.

Minu kirja peale „Eesti keſkkooli asjus" wastab iſand Luts palju minu praktika ja teoria teadmiste ja mitteteadmiste ning wähe aſja eneſe juures peatades. Niiwiiſi üksteiſeſt aruſaades wõime terwe oma eluaja ſelle üle waielda, kumb meiſt ſiis ſee tõſine patenteritud praktiker ja ja teoretiker on, Eesti keſkkooli aſi ei ſelguks ſelleſt aga põrmugi. Minu arwates ei ole teadus ju meie kumbki monopol, ſee on igale mehele meie ajal kätteſaadaw, kuigi ma aſja ſelgitamiſel ainult oma arwamiſi mõtte läbiwiidawuſe üle awaldaſin ja kõikſuguſed teaduslised targutuſed kõrwale jätſin. Ilmaaegu jõuab ta iſand Luts minu kirja läbiſugedes otſuſele, et emakeelſe keſkkooli waſtaſed alles nüüd on ülesärganud ja ſõna wõtawad. Ei ole mina ega wiſt ka keegi teine, kes ſelle aſjale waſtu räägib, põhjusmõtteliſe emakeelſe kooli waſtane: aſi ſeiſab ainult ſelles, et ühed näewad ſelle mõtte meie oludes läbiwiidawa ja kaſulikuma olewat, teiſed mitte. Eſimeſi nimetaſin ma idealiſtideks, kes oludega rehkendada ei taha; emakeelſe kooli mõtte ülesſwõtjad ei ole nad mitte, ſee mõte on wähemalt niiſama wana, kui nemad iſe. Kuid ſelles ſüüdiſtanud ma neid ei ole, et nad Wene ſeltskonnas teeniwad ja ſealt palka ſaawad. See on wäikene juureſuule, mille teraw okas kunſtliſelt külge kleebitud.

Anketi teatawas aſjas ei ole ma teinud, niiſama nagu iſand Lutski, kuid ſellegipäraſt on temal weel wähem õiguſt tõendada, nagu olekſid meie teadmiste allikad üheſuguſed; need wõiwad õige juureſti lahku minna inimeste arwu, nende ſeltskondliſt ſeiſukorda ja nendega läbikäimiſe aega ſilmas pidades. Minule, kui eemalſeisjale, on anketi aſi andeksantaw, temale, kui aſja eeſtwõtjale ja õhutajale aga wiſt mitte. Seal talus peakſid kõik täieliſed arwud ja tõenduſed käepäraſt olema, millega igaühele — ka kõige juuremale kahtlejale — kohe ſelgeks ſaaks teha, mis meid ees ootab. Ainult „wõib olla" on praeguſe ettewõtte juures liig nüri riiſt, millega opereerima tahetakſe hakata. Ärgu unustatagu, et ſeda operatſioni laste kallal majanduslikſelt liiga nõrgal aluſel ſeiswas aſutuſes tahetakſe teha. Siin ei tuleks mitte ükskõikſelt ehk kõrgilt ſeltskonna arwamiſe peale waadata ja neis ainult iſeäralduſi ehk weiderduſi näha. Aſi tuleks kõikülgſelt läbikaaluda ja niiſugusele pinnale aſendada, et ſuur hulk ſellele kaaſa tunneks ja käe külge paneks, ka need, keda iſand Luts mädanewateks ja äralangewateks ühiskonna liikmeteks nimetab. Ja ſelleks tuleks igale enamwähem aſjaliſele arwamiſele wabadus anda, ilma et ſeda kohe alguſes pruugiks ſurnuks materdada.

Et iſand Luts'u ja tema mõtte poolehoidjate majanduſline ſeiſukord lubab neid täieſti iſeſeiſew olla, ja ilma Eesti kapitali toetamiſeta läbiſaada, on wäga armas aſi. Juſt niiſama majanduslikſelt iſeſeiswaid inimeſi tahame ka meie oma laſteſt kaswatada. Ja ſeda wõime ainult ſel korral, kui neile wõimaluſe loome terwes meie riigi laialistes piirides ennaſt eeſteliſelt kodus tunda ja ſeal juures haritud eeſtlasteks jääda.

Ja lõpuks minu ſoowitus neile praeguſeid kohti maha jätta ja Hariduſe Seltſi koolidesſe ametiſſe aſtuda. Et nad ſeda mitte ei tee, ja et ſee ainukene kohr Eesti elu edendamiſeks ei ole, uſtuſin ma ſiis ja uſun ka praegu. aga ſee ſoowitus tekkis nende eneste otſuſeſt Hariduſe ſeltſi koolide kohta. Mina arwates ei oleks pidanud niiſuguſt põhjendamata ja puruſtawat otſuſt awalikul koosolekul lendulaſkma. Meie keſkkoolil ei pruugi mitte praeguste koolide waremetel ülesterkida, waid nende kõrwal kui ſuuremal ja täieliſemal Eesti aſutuſel.

—i—.

Pealinna Eesti teatri

aſutamiſe koosolek

algas eila Laenu- ja Hoiu ühiſuſe ruumides peaaegu määratul ajal. Oſawõtjate arw läheneb 30. Koosoleku juhatajaks walitakſe Otto Peterſon, protokolli kirjutajaks Merits. Is. Otſing, kelle hooleks läinud koosolek uue kokkukutſumiſe uſaldas, ſeletab koosoleku töökawa, leides, et kolm küſimuſt arutuſele tuleb wõtta: kas on meil wõimalik aſutada pealinna teatrit, misſuguſe kuju omaks aſutataw teater ja kuidas ſelle teatri loomiſele aſuda. Leitakſe, et teatri loomiſega kaks küſimuſt päewakorrale ujuwad: teatri maja ehitamine ja teatri, kui kunstiala ſiſemine külg; otſustakſe teatrimaja ehitamiſe küſimuſt, kui wõimatut, praeguſel minutil kõrwale jätta ja teatri ſiſemiſt külge walgustada. Koosoleku päewakord wõetakſe Otſingi kawa järgi wastu. Koosoleku juhataja leiab, et eſimene küſimus — kas meil on wõimalik pealinna Eesti teatrit aſutada, päewakorraſt ära tuleb jätta, ſeſt meil pole ſeni teatrit olemas, ſellepäraſt ei ſuuda meie ka otſustada, kas meil küllalt jõudu on, teatri aſutamiſeks. Otſing, Pukits j. t. leiawad jõuküſimuſe peakohal ſeiswat, milleta aſjatu läheneda teatrile, kui niiſugusele. Üksikud hääled püüawad jõu küſimuſe juures peatada, kuna koosoleku juhataja aga leiab, et ſee päewakorra kawakindluſt kõigutab. Kawakindla mõttewalduſe aſemel eſineb koosolek üksikute, katketena, mida ei ſaa liita ükski paelaw niit. Lõwi leiab, et teatrit peaasjalikult intelligents toetab. Järjelikult peaks koosolekul ka intelligentliſed ringkonnad eſitatud olema, tema teadmiſe järele, pole aga üliõpilaste ſeltſid kutſeid ſaanud.

Peale üksikute katkete jõutakſe otſuſele, et meie pealinna Eesti teatrit aſutada ſuudame. Edaſi leitakſe, et praegune koosolek ainult tulewaſe teatri üle mõtteid wõib wahetada, mitte aga otſuſeid teha. Sarnaſel teel walmineks järgmiſeks koosolekuks kawakindel projekt (Pukits). Küſimuſt arutades, misſugune peab olema kawatſetaw teater, leitakſe, et ſee peab olema määratud mitte üksi intelligentſile, waid ka laiemate ringkondadele, ſelleſt mööda ſammuda meie ei ſuuda (Otſing) Koosoleku juhataja peatab jälle üksikuid, kes päewakorra kawakindluſeſt kõrwale kalduwad. Tähendatakſe, et ſarnaste kitſaste raamide juures mõtteid wabalt awaldada ei ſaa. (Seljamaa). Koosolek jääb ſelle juure peatama, et eeskawa ſuuri lootuſi ei tohi lubada, waid et ta dramatiliſe teatri ettekannete piirides peab püſima, kuna ooper ja operett ſeepäraſt taganewad. Wahetewahel wõiks waſt ſelle eeskawaga ſars ühineda. Kogu järgmiste läbirääkimiste oſa heitleb küſimuſe juures teatri iſeſeiswuſe üle. Leitakſe, et teater iſeſeiswa ſeltſina peab ilmuma, mitte aga jandi näol üksikuid ſeltſia teenima, nagu ſee ſeni on olnud. Tahawad ſeltſid aſutatawale teatrile waſtu tulla, ſiis peawad nad oma näitemängu õhtuid kitſendama. Suudab aga teater nõuetawale kõrguſele tõusta, ſuudab ta waatleja nõudmiſi rahuldada, kaowad üksikute ſeltſide näitemängu õhtud iſeeneſeſt ära. (Wald) Edaſi kõneldakſe kindlate ruumide üürimiſeſt, kus teater kawakindlaid etenduſi ſuudaks anda. Sarnaste ruumide üürimine ei tohiks aineliſes mõttes kahju ſünnitada ſeſt et ruumiſid wabadel õhtutel wälja üürida wõib. (Tiis.) Kuigi minewal koosolekul leiti, ei pealinna Eesti teater Hariduſe Seltſi hõlma all peaks töötama, leiawad üksikud Hariduſe ſeltſi liikmed, et teater ſiiski iſeſeiswana aſutuſena peaks elama. Teater peab olema organiſatſion, ainult iſeenda jaoks, kus peaküſimus mitte ruumid, waid teatri ſiſuline külg. (Seljamaa).

Elawamat mõttewahetuſt leiab küſimus, misſugune peaks olema uue teatri näiteſeltskond. Leitakſe, et aſjaarmastajad kunagi teatrit tema nõuete kõrguſele ei jõua tõsta. Ainult elukutſeline näiteſeltskond ſuudab teatrit tema ülesande kõrguſel hoida. Meie peame algama ſuuremate ſihtideta, kuni jõuame wäikſeſt kujuſt ajakohastele nõuetele. (Lõwi). Teiſelt poolt tähendatakſe, et kuigi meie teater wäikſelt algab, ta ſeltskonna kaswatuſe radadeſt lahkuda ei tohi. Selleks on waja toetuſt. Sellepäraſt peab aſtuma laiemate ringkondade juure, et kuulda nende arwamiſt aſutatawa teatri kohta. Seſt ſiit oleneb rahaline toetus, mis aga juba teatri iſeloomu määrab. (Otſing). Sellele liſatakſe juure, et kui teater ſeltskonna nõuetele wastab, kui ta waatlejale nõuetawa kunstialana eſineb, ſiis ei pääſe ſeltskond teatri toetamiſeſt, mis tema paratamatuks ülesandeks ſaab (Rebane). Edaſi leitakſe, et mitte ſeltſid teatrit toetama ei ſaa, waid üksikud iſikud, kelle poole pöörata tuleb. Seni on ſeltſid aſjaarmastajate näiteſeltskonda ainult ekſploateerinud. Näitlejal peab olema waba aeg ettewalmistuſeks, wabaks arenemiſeks. Seda ſuudab ainult elukutſeline näiteſeltskond, mille koosſeis ingugi diplomeritud ei pruugi olla (Wald). Et kogu koosolek päewakorra kolmes punktis (juhataja arwamine) ühiſele otſuſele on tulnud, otſustatakſe teatriſeltſi organiſatſioni loomiſeks 5 liikmeline komiſjon walida, kellel õigus on omale wäljaſtpoolt liikmeid paluda, kes komiſjoni tööd wõiwad awitada.

Awalikul hääletamiſel walitakſe komiſjoni liikmeteks Otſing, Seljamaa, Wald, Rebane, Peterſon. Komiſjonile antakſe kahekuuline tähtaeg, mille keſtwuſel ta teatriſeltſi organiſatſioni korralduskawa peab wälja töötama, mille teostamiſe järgi komiſjon aſutamiſe koosoleku uueſti kokku kutſub. Et pealinna Eesti teatri küſimuſt üleüldiſeks muuta, ja kõigile wõimaluſt anda tema iſeloomu otſustamiſele wõtta, ſiis leitakſe, et järgmiſel koosolekul igal koosolekulwiibijal hääleõigus tuleb anda. Juhataja Peterſon lõpetab koosoleku ſõnadega, et teatri küſimus meile praeguſel ajal iſeſuguſe waimliſe tähtſuſega on. Koosoleku enamuſe ütsmeel, mida mõni üksik ainult lahutanud, on omapärane wabanemiſe „ewangelium," mida praegune aeg kuidagi uskuda ei lubanud. Waſt annawad tulewad päewad ka wäliſelt rohkem wabaduſt. Selle ſaawutamiſeks peame hinges hoidma wabaduſe püüete loitwat tuld. Sedaſama teed peawad ka koosolekul wiibijad teatri küſimuſes käima.

A. A.

Lähme täna õhtu „Kalewi"
Spordi ôhtule
Pokaki teatri saalis (Galernaja 33). — **Hakatus k. 7½ õht., lõpp k. 11½**

Trükikojas ettetulnud ettenägemata takistuste päraſt jäi eilaſe numbri trükkimine hiljaks, mida ſiinkohal lahkeſti wabandada palume.

Parlamendi elu.

Riigiwolikogu ja -nõukogu liikmete nõupidamine.

2. weebr. oli Tauria palees riigiwolikogu eſimehe M. W. Rodſjanko kabinetis teine nõupidamine, milleſt oſa wõtſid kõik iſeäraliste riigikaitſe nõupidamiste liikmed-ſaadikud. Koos olid ſaadikud P. N. Miljukow, W. A. Maklakow, Schingarew, Adſhemow, Nekraſſow, Dobrowolski, Krupenski ja t. Riiginõukogu liikmeteſt wiibiſid nõupidamiſel W. Timirjaſew, Schebeko, würſt Lobanow-Roſtowski, Möller-Sakomelski, Gurko, Gutſchkow j. m.

Arutati kõikide miniſtrite iſeäraliste nõupidamiste piduliku, ühiſe koosoleku korraldamiſt. Otſustati ſeda küſimuſt 4. weebr. iſeäraliſe nõupidamiſe koosolekul üles wõtta ja tingimata nõuda ühiſt koosolekut.

Raout peaminiſtri juures.

Eila oli peaminiſtri würſt Golitſõni juures raout liitriikide ſaatkondade auks. Kutſed olid ſaadetud ka kõikidele ülem- ja alamkoja liikmetele.

Riiginõukogu eſimeſed ſammud.

Riiginõukogus tuleb eſimeſes järjekorras eelolewal istumiste hooajal kooperatiwide ſeaduſ läbiwaatamiſele, mis kord õige rutuliſeks tunnistati, ſelleſt hoolimata aga kalewi alla jäi. Ülemkoja parempoolſete rühm otſustas oma wiimaſel koosolekul hääletada ſeaduſe redaktſioni poolt, mis iſeäraliſes komiſjonis wastu wõetud. Teatawaſti muutis iſeäraline komiſjon riigiwolikogus wastu wõetud ſeaduſe-eelnõu tuntawalt.

Päewauudiſed.

Kõrgewad ametnikud.

Sinodi ülemprokuröri käſukirjaga wabastati ametiſt ülemprokuröri juures ajuw iſeäraliste kohuste täitja ametnik, würſt Andronnikow, kes mõne aja eeſt mõneſugustel põhjustel, kui tumedate jõudude ringkonna liige, pealinnaſt oli ſunnitud lahkuma.

Walitſuſe ringkonnad.

Põllutööminiſteriumi juhataja A. Rittich jõudis eila pealinna peale pikema ringſõidu Siſe-Wenemaal. Nagu kuulda, tahtwat A. Rittich riigiwolikogu eelarwekomiſjonil pikema aruandega oma ringſõidu üle ülesaſtuda. Ülesaſtumiſe ſihiks on riigiwolikogu liikmete tutwustamine nende tagajärgedega, mis põllutööminister toitluſe küſimuſes ſuutnud korda ſaata.

○ Tunaeila ilmus endine põllutöötööminister kr. A. Bobrinski riiginõukogu parempoolſete koosolekule paradmundris ja autähtedes. Nagu päraſtpoole ſelgus, käinud Bobrinski tunaeila uueſti Tſarskoje Seloos.

○ Mõne päewa eeſt käis ſiſeminister Protopopow Tſarskoje Seloos. Peale ſelle ſõidu ſelgus, et Protopopow paluda tahab, et endine ſiſeminiſtri abi S. Kukol-Jasnopolski ajutiſeks ſiſeminiſtri abiks nimetataks. Wene ajakirjandus leiab, et Protopopow ſelle ſammuga oma politikale poolehoidjat tahab ſaada, ſeſt et Kukol-Jasnopolski üks paremateſt Protopopowi ſõpradeſt oli.

Walitſuſe tegewus.

Tunaeila oli peaminiſtri würſt N. Golitſõni juures erakorraline miniſtrite koosolek, mis peaasjalikult toitluſe küſimuſele oli pühendatud. Muu ſeas andis teedeminiſteriumi juhataja E. Krüger-Woinowski pikemat ſeletuſt nende oodatawate tagajärgede üle, mis reiſijaterongide liikumiſe katkestamine 1. kuni 14. weebruarini tõotab anda.

Walitſuſe määruſed.

Mõne aja eeſt awaldas ſiſeminiſteriumi üleüldiste asjade departemang kuberneridele käſukirja (niiſama ka maakondade ülematele, et nad kooperatiw liikumiſe üle nende juhatuſel olewates maakondades teateid ſaadakſid. Selle ſihiga ſeati maakondades nende iſikute nimekirjad kokku, kes kooperatiw eluſt tegelikult oſawõtawad. Neis nimekirjades on iga kooperatiw eluſt oſawõtja kohta pikemalt ſeletuſt antud, kuna iſeäraliſt tähelpanemiſt nende minewikule antakſe. Kuberneride ja maakondade poolt ſaadud teateid täiendab omalt poolt ſiſeminiſteriumi politſeidepartemang, kuſt nad täiendatud kujul üleüldiste asjade departemangu antakſe. Tahtmatult tuleb mõtte peale, et ſee märgukiri uus Protopopowi wõte on, et ſelguſele jõuda ſelle meeleolu üle, mis ſiſemaal praegu walitſeb. On aga ſiſeminiſtril ſee meeleolu enamwähem kindlalt teada ühes ſelle meeleolu peaeſitajatega, ſiis on ka kergem ſeda meeleolu oma tahtmiſe järgi muuta ja kawakindlamat reaktſioni rada ſammuda. Teatawasti on kooperatiwid wiimaſel ajal peaaegu ainukeſeks aſutuſeks jäänud, kus ſeltskond wabalt ennaſt awaldada on ſuutnud. Kui Protopopow uuſi riigiwolikogu walimiſi tahab läbiwiia, ſiis tuleb tal uute walimiste juures tingimata kooperatiwide tegelastega rehkendada.

Ajakirjandus.

Pealinna wäeringkonna ülema käſul trahwiti „Wetſhern. Wremja" toimetajat 3000 rublaga ſelle eeſt, et mõni päew tagaſi ilmunud numbrites märkuſi on olnud, mis walitſuſe wastu waenu wõiwad ſünnitada. Trahwimine ſünnib muidugi jälle linnapealiku ſunduslikn määruſe järgi, mis mitte täitſa walede teadete laialilaotamiſe ära keelab.

Seltſiteated.

Spordi ſelts „Kalew". Spordi õhtu täna, kell 7½ õhtu Poolaki teatri ſaalis, Galernaja 33.

Saladus.

Phillips E. Oppenheimi roman. 13

— Parem ſaatke mind tema juure, kui ſee teie hoole on antud, ütleſin ma järſult. Niiſugune jutt on ainult asjata ajawiide.

— Nagu ſoowite. Palun ſiis minu järele tulla.

Meie läkſime kuuendale korrale ja ſealt läbi pika koridori wäikeſt treppi mööda üles ühte pikerguſe käiku, kuhu mitu uſt wälja tulid ja kuſt enam edaſi ei pääſenud. See ruum oli muuſt wõõrastemajaſt nähtawasti täiesti lahutatud ja tubade ustel ei olnud numbriſilte. Meie ſammuſid kuuldes ilmus trepi otſa ſuure tugewa kaswuga mees ja waatas kahtlewalt meie otſa. Kuid minu kaaslaſt äratundes laskis ta meid eneſeſt ſõnalauſumata mööda.

— Terwes wõõrastemajas kõige rahuliſem ja mõnuſam nurk, tähendas mu kaaslane alt kulmu minu otſa waadates.

— Üleliiagi, wastaſin ma kuiwalt.

— Siia wõiks mõnd inimeſt üsna hästi äragi peita, liſas ta juure.

— Seda uſun ma küll.

Ta koputas taſa ühe parempoolſe ukſe pihta, kuſt naisterahwa hääl tale wastas. Ja järgmiſel ſilmapilgul awaski ukſe üks halastaja õe riietes naisterahwas.

— Tere õhtuſt, õde, ütles mu kaaslane lõbuſalt. See herra tahab mr. Guestiga kõneleda. Kas on ta ärkwel?

Õde tegi ukſe rohkem lahti, mis mina ſiſſekutſumiſe märgiks pidaſin, ja pani tema minu järel kohe jälle kinni. Minu ſaatja jäi koridori. Tuba oli wäike ja ſiſſeſeade nagu teisteski hotelli tubades. Woodi kõrwal ſeiſis tumeda warjuga elektrilamp. Õde tõstis warju wähe kõrgemale ja waatas liikumatalt woodis lamawa haige peale.

— Ta magab, ütles ta. Aga nüüd on aeg rohtu anda, ma äratan ta üles.

Ta rääkis wõõramaalaſe murrakut, ja tema walgeteſt juusteſt ja jämedateſt näojoonteſt tundſin ma kohe ära, mis rahwuſeſt ta oli. Kohe ärkas minus wastumeelſuſe tunne tema wastu ja ma ſilmitſeſin teda teraſelt, kui ta haige üle kumardas. Ma ei olnud millalgi nii wastikut nägu näinud.

Ta kallas rohtu klaaſi ja ſüütas teiſe elektrilambi põlema. Haige ärkas üles ja ſilmi lahti tehes tundis ta mind kohe ära.

— Teie! hüüdis ta, teie ſiin!

Ma istuſin woodi äärele.

— Teie ei ole mind ſiis mitte unustanud, ütleſin ma. Mul on wäga kahju, et Teie haige olete, loodetawasti ei ole ſee midagi tõſiſt?

Ta ei pannud minu ſõnu tähelegi ja wahtis mulle otſa, nagu ei oleks ta oma ſilmi uskunud.

— Kuidas olete teie ſiia pääſenud? ſoſistas ta.

— Ma küſiſin teie järele ja ſain luba ſiia tulla. Kuidas on teie terwis?

— Ma ei mõista, kuidas laſkſid nad teid ſiia, ütles ta. Olge hea ja kumardage ennaſt minu poole.

Õde astus rohuklaaſiga lähemale.

Õige aeg on juba mööda, ütles ta.

— Ma olen täna juba kaks korda rohtu wõtnud, wastas haige, ſelleſt peaks juba küllalt olema. Pange klaas laua peale ja minge ära. Mina tahan ſelle herraga rääkida.

— Rääkimine on teile kahjulik, ütles õde paigalt liikumata. Wõtke parem rohtu ja jääge ſiis magama.

Haige wõttis klaaſi ja waatles ſelle ſees olewat wedelikku niiſuguſe näoga, et ſee minu tähelepanekut äratas, ja jõi klaaſi tühjaks.

— Palun teid nüüd ära minna, ütles ta ja andis klaaſi tagaſi.

Õde nihutas tooli woodile lähemale.

— Kui teie rääkida tahate, pean ma järele waatama, et teie ennaſt ei ärritaks, ütles ta kindlasti.

Haige waatas rutuga mulle otſa.

— Aga mul on tarwis iſikliste asjade üle rääkida.

— Teie ei ole aga weel niiwõrd terwe, et iſikliste ja tähtſate asjade üle läbi rääkida wõikſite.

Teie erutate ennaſt ja wõite jälle palawiku ſaada. Mina jään ſiia ja walwan teie järele. Nii on tohter käſkinud.

Ta istus raskelt üsna meie lähedale woodi äärde toolile.

— Kas teie Prantſuſe keelt räägite? küſis Gueſt minult.

Mina nokutaſin pead.

— Pidage teda nüüd ſilmas. Kas ſaab ta midagi aru, mis meie räägime. Mul on teile midagi ütelda, mis tema mitte kuulda ei tohi.

(Järgneb.)

Wälj. Kirjast. Oſaüh. „Ühiselu".
Wastutaw toimetaja H. Prefs.

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudteejaamades: Narwa Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Pet. pool Suur pr. 43 **Dr. Gorowitz**
Iga päew kella 10—1 ja 5—9
pühap.: kella 10—2 p.
Tripper — Naha haiguſed ja joetus. — **Sifilis**
Kõik operatſ. oma eriſalal.

DR. A. KRAMNIK.
Sifiliſe, tripperi ja kõrwalhaiguſe arstimine.
Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p. l.—11 õ. | Kehwemat. kätteſaadaw.
606 **Wosneſenski pr. 28** 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская 2, уг. Невскаго.
Kella 9—12, 6—10 õht. Naist. eraldi. Terawa kronil. tripperi ja **Sifiliſe 606-914** ſpetſ. arstimine. Suguorg. korrat., ſchanker. Uus arstimiſe ja järeluur.-wiis.

Спасская лечебница
Садовая 42, уг. Сѣнной, тел. 408—79. Nõu 75 k. Haigete wastuw. ſeriarst. poolt k. 9 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 9 h. —9 õ.; ſeedim. kõhuh. 10—5, 5—9 õ.; naister., ämmapr. 10—5, 7—9 õ.; kõik. 11—2, 4—7; kõrw. kurgu, nina 11—2, 6—8; ſilmahaig. prill. 11—12½, 6—8; hüpn. ekſ. haig., üdi kuiw. 11—2, 5—7; suguh., trip. ſiſ. 606—914 9 h. 10½ õh. jõuet., ſiſſepritſ. ſoon. **ilma waluta. Hamba haig., kunſtl. hambad** 9 h. —9 õ. **Röngepanem.** Alaliſed woodid. Kõik haig. peale külgehak. Waimuh. operatſion ja ſünnit.

Фельдшеръ латышъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій 66, кв. 26. 7—10 в.

Zanderi institut
Rootſi wõimlemine aparatidel: masſeerimine, wibration, elektriſeerimine. Kuiwad õhu-wannid. Eri arstimine reumatism., jooksjaſt, neuralogiaſt; **kõhu kinniolekuſt, raswaminekuſt, unepuuduſeſt;** arstimine ſüüruſt olekuſt; kruſihaawade ja põrutuste järelduſeſt. Петроградъ, Казанская № 5, тел. 446—12. — Siſemiste haiguste asjus wastuw. äripäewadel kella 2—6.

Konſerwatoriumi Wäikſes Saalis.
Esmaspäewal, 6. weebruaril ſ. a. — — — — — — kell 8½ õhtu
Klawerikunstniku Theodor LEMBA
KONTSERT
Eeskawa:

1.	Toccata ja fuga	Bach-Tauſig
2.	a) Pastorel b) Capriccio	Scarletti-Tauſig
3.	Wariatſionid	Glaſunow
4.	Sonata Si-min Allegro maestoſo Molto vivace Largo Presto non tanto	Chopin
5.	a) Sirel; b) Prelude	Rachmaninow
6.	Etude	Ljadow
7.	Lainte laul	Wihtol
8.	Prelude	Blumenfeld
9.	Purskaewul	Arenski
10.	Walſe	Glaſunow-Blumenfeld

J. Bekkeri wabriku klawer.
Pool puhtaſt ſiſſetulekuſt läheb **Eesti laatsareti heaks.**
Piletid 8 r. kuni 1 r. on ſaada Johanſeni mag. igapäew kella 10—5, peale pühap. Newski 60; „Ühiselu" raamatukaupl. ja Pawelſi juures Newski 25 ja kontſerdi päewal k. 7 algades ſaali juures.

„Pealinna Teataja"
üksikuid numbrid müüwad Petrogradis:
„Ühiselu" raamatukauplus — Офицерская 5.
N. Bowa tubakamagasin — Обводный кан. 122. Balti waksali wastas.
J. Marko uurimagasin — Курляндская 26.
P. Jõks'i tubakakauplus — Остр. Голодай, Желѣзнозаводск. ул. 12.
K. Motshalowi tubakakaupl. Безбородкинск. пр. 13-27.
E. Steinbergi tubakakauplus Soome waksali wastas.
Schilbergi kauplus — Ур. 9 р. и Лермонтовскаго пр. 23.
ja kõik ajalehemüüjad uulitsatel.

Hamba-Arst
M. Joelſon, Офицерская, 9, кв. 18 Siſſek. hoow. Kunſthamb. plat. ja ilma Wäljat. ilma waluta. Wastuw. 5—9 õ., pühap. k. 10 6. Teeniſ. aland. hind

Dr. Kroll teine trepp Puſchkinſk. Newski 79.
Kõige uuemad tripperi ja tema järeld. arstimiſe wiiſid. Sifilis (914 kõik) elektriſ. Wastuw. 9—1 ja 6—5 õ., naister. 2—4, tel. 559-71. Kehwematele kätteſaadawad.

August London
Kunſthambad, parand., ümberl., kuld, kautſhuk. Lõualuud, kroonid. Столярный пер. 9 кв. 4. Телеф. 6-61-66. Пріемъ съ 10 у. — 8 ч. в.

Kunſthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. **A. K. Toom.**

Juurdelõikuſe ja õmbluſe kurſuſed.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 liin. nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariiſi moodi järele õpetatakſe lühikeſe aja ſees amet kätte. Teenistuſes olewad wõiwad ka pühapäewiti õpetuſt ſaada. Seatſamas müüakſe ka kõige uuemaid moodilehta ja ſchnittiſid walmis ja tellimiſe peale. Seletuſed ka Eesti keeles.

Wene keelt oskaja poiſikene, 16-a., palub kohta. Петр. стор., Архирейская 3, кв. 37.

Tarwitatakſe
oſawaid **treialiſi** ja **lukuſeppaſi** mehanika wabrikuſſe, mis ſõjatööstuſele töötab. Малая Охта, Сергіевская ул. 5. контора. тел. 529-85.

Kiriklikud teated.

Petrogradi Eesti Jaani kirik.

Pühapäewal, 5. weebruaril.

Kell ½10 hom. Eesti keeli jumalateenistus armulauaga. Jutlust peab ja wõtab oma koguduſe liikmeid armulauale õp. F. Stokholm.

Kell ½6 p. l. Eesti keeli jumalateenistus. Õp. J. Walk.

Kesknädalal, 8. weebruaril.

Kell 7 õhtu. Piiblitund. õp. J. Walk.

Ristitud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnaſt:

Rudolf **Kams,** Aleksandri p.; Karl Eduard Sant, Tõnu p.

Õpetaja Walki pihtkonnaſt:

Ella Kauimann, Mihkli t.; Albert Ferdinand Kers, Hindriku p.

Kuulutatud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnaſt:

Rudolf Kirs, Woldemari p. ja Alma Kurs, Gustawi t.; Jaan Uus, Jüri p. ja Eliſabeth Arakas, Mihkli t.; **Павелъ Сергѣевъ** Букинъ ja Louiſe Marie Tomſon, Karl Eduardi t.

Õpetaja Walki pihtkonnaſt:

Jüri Priks, paſſi järele **Prikk,** Liiſa p. ja Selma Lember, Jakobi t.; Konstantin Wladimir Regi, Jaani p. ja **Марія Яковлева** Раамъсова.

Laulatatud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnaſt:

Rudolf Sarrap, Madiſe p. ja Roſalia Anna Wiilmann, Johani t.; Eduard Auguſt Ott, Mats Moritzi p. ja Minna Eliſabeth Hint, Peetri t.; Aleksander Einberg, Hanſu p. ja Anna Potjarw, Tõnu t.

Õpetaja Walki pihtkonnaſt:

Nikolai Kainin, Woldemari p. ja Adele Eliſabeth Kabanka, Gustawi t.

Surnud:

Õpetaja Stokholmi pihtkonnaſt:

Tõnu Kurk, Jaani p. 52 a. w.; Marie Willandi, Mati t. 28 a. w.; Eduard Rootslane, Eduardi p. 21 p. w.; Eduard Konstantin Siemann, Aleksandri p. 41 a. 8 k. 12 p. w.; Betti Purgats, Mardi t. 27 a. 7 k. w.; Edgar Arthur Leopold Henrichſon, Antoni p. 28 a. w.

Õpetaja Walki pihtkonnaſt:

Jaan Akert, Hendriku p. 24 a. w.; Liiſa Koik, Peetri leſk 78 a. w.; Mihkel Linden, Hanſu p. 34 a. w.

Tähendus:

Õpetaja F. Stokholmi pihtkonda käiwad need Jaani koguduſe endiſed liikmed, kelle perekonnanimed **Mek—Z** tähtedega algawad ja need, kes pärast koguduſe jaotamiſt tema pihtkonda on astunud.

Wõõrastel on wabadus ſelle õpetaja juures armulaual käia, kelle juures nad ſoowiwad.

Trükitud K. p. Uhli pärijate trükikojas, Petrogradis, Kaſanſkaja 34.